

Vilmányi Óvoda
Helyi Nevelési Programja

Legutolsó módosítás: 2019. november 24.

„Minden, amit az ember megtanul, hogy tenni tudjon,
a tevékenység révén tanulandó meg”

(Comenius)

ÓVODÁNK ÁTFOGÓ NEVELÉSI TERVE

A nevelőtestület helyi programunk kidolgozásához a Tevékenységközpontú óvodai nevelési programot vette alapul. Ez a program támpontot ad helyi adottságink figyelembe vételével az egyéni arculatunk kialakításához.

A felhalmozódó belső óvodai értékeink – amit a szülők is elismernek - egy része olyan fundamentális megtartó erővé szilárdult, amely kitörölhetetlen elemévé vált a mindennapi gyakorlatnak.

Óvodánk pedagógiai hitvallása:

Valljuk, hogy a gyermek személyiségének fejlődése szempontjából legfontosabb a testi-lelki harmónia, és a helyes szokások megalapozása, kialakítására a 3-7 éves kor a legoptimálisabb időszak. Óvodánkban a gyermek számára biztosítjuk a játék szabadságát, azért, hogy élvezze a gyermekkor minden örömét. Megteremtjük a játékon belüli fejlődés lehetőségét, a differenciálást, és a tehetséggondozást. A szokáskialakítás érdekében a rendszerességet, a következetességet és a mintaadást hangsúlyozzuk. Az intézmény nevelőtestülete a befogadó pedagógiát helyezi előtérbe, és értéknek tekinti a különbözőséget. Az óvodai élet során biztosítjuk minden gyermek közreműködő részvételét a tevékenységekben, ahol egyéni képességüknek és fejlődési ütemüknek megfelelően, a gyermekek a külvilág aktív cselekvő megismerésével, élményekben gazdag szeretetteljes óvodás kort élnek át.

Az óvodánk az igényekhez igazodó szolgálatot nyújt, tevékenységrendszerünk funkciógazdag és színes. Ez lehetővé teszi, hogy az emberi értékek sokaságát közvetítse a gyermekek felé.

Az intézményt olyan szellemi műhelynek tekintjük, amelyben a nevelőtestület és az egyes óvodapedagógus szakmailag autonóm, önálló módon, a rendszer működtetőjeként vesz részt a munkában.

Nevelőmunkánk során kiemelt feladatunknak tekintjük **az egészséges életmód szokásainak megalapozását, formálását a játékon belüli fejlődés lehetőségeinek**

megteremtését, az egyéni bánásmód alkalmazását, az iskolai életmódhoz szükséges készségek, képességek fejlesztését.

A gyermekek életkori sajátosságaihoz, egyéni képességeikhez és tehetségükhöz igazodó tevékenységeket biztosítunk.

Az intézményünkben magyar nyelven történik a roma nemzetiségű gyermekek nevelése.

A Vilmányi Óvoda bemutatása

Az intézmény neve: Vilmányi Óvoda

Az intézmény címe: 3891 Vilmány, Fő út 133.sz

Az intézmény fenntartója: Vilmány Községi Önkormányzat Képviselő – testülete

Címe: 3891 Vilmány, Fő út 149. sz.

Az intézménybe felvehető óvodások létszáma: 75 fő

Pedagógusok létszáma: 7 fő

Pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajkák száma: 3 fő

A Vilmányi Óvoda Vilmány községben található. Ez a falu Borsod –Abaúj – Zemplén megye Abaúj térségében, a Hernád folyó völgyében fekszik. A lakosság nagy többsége szociális segélyekből, idénymunkából és az önkormányzat által biztosított közmunkákból él. Többségük aluliskolázott, több gyermeket nevelő család.

Az óvodába járó gyermekek 95%-a cigány származású.

Az óvoda 1950-től működik folyamatosan, jelenleg 3 csoporttal.

2. Az óvoda tárgyi, dologi feltétele

Az óvoda épületének legfőbb jellemzői

Az épület egy része régi típusú (1885.-ben épült), melyet 1983.-ban, majd 2016.-ban bővítettek. Az óvoda összkomfortos, 3 csoporttal működik, 75 gyermek befogadására alkalmas.

Az óvodáskorú gyermekek létszáma évek óta 90 – 100 között van, ami meghaladja az

óvodába felvehető gyermekek számát.

Az épület és az udvar körbe kerített, nagyjából füves részből áll. A nagy udvar alkalmas a gyermekek mozgásigényének kielégítésére.

Tárgyi eszközeink, bútoraink egy része már felújított.

Törekszünk az esztétikus környezet kialakítására.

Tevénységközpontú Pedagógiai Programunk

A tevékenységközpontú program, mint elnevezéséből is kitűnik, a teljes nevelési folyamaton keresztül kiemelten kezeli és középpontba állítja a gyermeki tevékenységre épülő nevelést. A tevékenységrendszer elemei (játék, munka, tanulás) gyökerei azonosak (vágyak, kíváncsiság, önkifejezés, önállóságra törekvés...)

Ezek a tevékenységek egymásra épülnek és csak egymással folytonos kölcsönhatásban hatékonyak.

Elsődleges tevékenységként a játékot tekintjük. Ettől a tevékenységtől függ a személyiség alapvető változása. A nevelés és a tanulás a tevékenységekből kiindulva történik.

Törvényi indikátorok:

-363/2012. (XII. 17.) Kormányrendelet- az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szabályozza.

- 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet módosításáról szóló 137/2018. (VII. 25.) kormányrendelet.

-20/2012(VIII.31) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről, és a köznevelési intézmények névhasználatáról

-2011.évi CXCV. tv. a nemzeti köznevelésről

- egyenlő hozzáférés biztosítása,
- a gyermekek mindenképp felett álló érdeke,
- az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségekbe történő beilleszkedést,
- új fogalmak beépítése, tisztázása
- szabadjáték túlsúlyának érvényesülése,
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése,

- az óvodai tanulás elsődleges célja a gyermekek készségeinek és képességeinek fejlesztése
- külső ellenőrzési szabályok

Helyi indikátorok:

- társadalmi, - környezeti változások
- a személyi, tárgyi erőforrások javulása
- a nevelőtestület mentálhigiénés állapota

Óvodai nevelésünk épít:

- a gyermekek tevékenységére
- a képességek fejlesztésére
- a gyermekek előzetes ismereteire, és törekszünk a teljes körű óvodáztatásra

Feladatunk: - a gyermek középpontba helyezése, az óvodai nevelés feladatainak kiteljesítése, a befogadó esélyegyenlőség biztosítására törekvő szemlélet kialakítása, a másság elfogadása és a különböző szocializáltságú családok gyermekeinek integrált nevelése valamint differenciált fejlesztése.

Elképzelésünk a ránk bízott gyermekeknek megmutatni a világot, olyannak, amilyen, ehhez olyan nevelési módot alkalmazni, hogy életkori sajátosságaikból adódóan kényszer nélkül, **saját magához** viszonyítva optimálisan fejlődjön. Ezt csak kötöttségmentes, családi, érzelmi biztonságra épülő óvodai élet megszervezésével látjuk biztosítottnak, ahol a gyermeki személyiség szabadon bontakozik ki.

A programunkkal a helyi szükségleteket kívánjuk kielégíteni (főként a gyermek és a család), tiszteletben tartjuk a gyermek egyéniségét, érdeklődését, adottságait, segítjük az önállósulását, önkifejezését, személyiségének természetes fejlődését. Biztonságos, kedvező csoportos együttlétre, megfelelő testi- mentális gondozásra, az óvodai élet nyitott, bizalmas, szeretetteljes légkörének megvalósítására törekszünk. Szem előtt tartjuk a tevékenységközpontú óvodai nevelés irányelveit, melyben a gyermekek legkülönbözőbb tevékenységek között válogathatnak, és amelyben az óvónők által kezdeményezett foglalkozások mindegyike igazodik az életkori sajátosságokhoz. A tevékenységi formák kölcsönhatását, egymásra építettségét fontosnak tartjuk, mert a gyermekek által szívesen és könnyedén végezhető tevékenységek összessége biztosíthatja a gyermek személyiségének kibontakoztatását, fejlődését. Az óvodai nevelés egész folyamatában komplexitásra törekszünk, az ismereteket nem elszigetelten, hanem összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban sajátítják el a gyermekek, úgy, ahogy az a valóságban is előfordul. Programunk rugalmasan alkalmazható a hátrányos helyzetű, a tehetséges, a sajátos nevelést igénylő gyermekek számára is. Alapelveink kialakításánál meghatározó körülmény, hogy milyen társadalmi környezetből érkeznek hozzánk a gyermekek.

Óvodaképünk

Nevelőmunkánkban megvalósítjuk a **differenciált személyiségfejlesztést, a felzárkóztatást, a tehetséggondozást.**

Intézményünk napirendje rugalmas, mely lehetőséget biztosít a gyermekek személyiségfejlődését szolgáló események, tevékenységek beépítésre.

A hatékony nevelőmunka érdekében nevelőtestületünkre jellemző az önképzés, szakmai továbbképzéseken való részvétel.

Munkánk során figyelembe vesszük partnereink igényeit, elvárásait.

Kiemelt feladatunknak tekintjük az egészséges életmód szokásainak megalapozását, a játékon belüli fejlesztést, valamint az iskolai élethez szükséges készségek, képességek lehetőségeinek megteremtését és az egyéni bánásmód alkalmazását.

Fontosnak tartjuk a szeretetteljes, családias légkör kialakítását, amelyben a gyermekek biztonságot, törődést, odafigyelést, bizalmat érezhetnek.

Alapelvünk: legyen biztosítva minden gyermek számára az egyforma színvonalú nevelés, a meglévő hátrányok csökkentése. Nem adunk teret semmiféle előítélet kibontakozásának!

A szülőkkel való kapcsolattartás:

A gyermekek nevelése érdekében alapfeltételnek tekintjük a családok megismerését (családlátogatás), a családokkal, szülőkkel való együttműködést. A családban élő hagyományok, a család érzelmvilága, a családtagok közötti kapcsolat befolyással van a gyermekek fejlődésre. Célunk, a szülőkkel partnerszintű kapcsolat kiépítése.

Gyermekképünk

Óvodai nevelésünk célja, olyan gyermekeket nevelni, akik harmonikus mozgással, megfelelő kommunikációs készséggel és beszéd kultúrával rendelkezzenek.

Legyenek tájékozottak az őket körülvevő világról, fogékonyak az új ismeretek iránt, és az alapkészségek, képességek birtokában alkalmazzák tudásukat a gyakorlatban.

Örömmel és szeretettel nyitott, érzelm gazdag, autonóm személyiségek legyenek.

Közösségi magatartásuk, viselkedésük igazodjon az emberi együttélés szempontjából lényeges szabályokhoz.

Legfőbb élményforrása a szabad játék, amely a személyiségfejlesztés hatékony színtere.

Pedagóguskép

Az óvoda pedagógus modellt, mintát jelent a gyerekek számára. Szemléletünket az önfejlesztésű igény, az innovatív beállítódás, **a gyermekekben rejlő értékek megtalálása** kell, hogy jellemezze.

Valljuk, hogy a gyermek személyiségének fejlődése szempontjából legfontosabb a testi – **lelki harmónia** és a helyes szokások megalapozása. Óvodásaink számára **biztosítjuk a játék szabadságát, azt, hogy élvezze a gyermekkor minden örömét. Megteremtjük a játékon belüli fejlődés lehetőségét, a differenciálást és a tehetséggondozást.** A szokásalakítás érdekében **a rendszerességet, a következetességet és a mintaadást** hangsúlyozzuk.

A Tevékenységközpontú Óvodai Nevelés az óvodapedagógust kulcsfontosságú szereplőnek tekinti a nevelés folyamatában. A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartása alatt az óvónő végzi, személye modell értékű. Éppen ezért nagyon fontos mit és hogyan mond, miként viselkedik, hogyan öltözködik... stb. milyen értéket közvetít.

Jellemezze: önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzet felismerési képesség, folyamatos önképzés.

Programunk célkitűzéseit csak nagy szabadsággal, önállósággal, egyéni ötletekkel rendelkező kreatív óvónők tudják megvalósítani.

Óvónői párok együttműködéseinek elvei:

- tudjanak együtt tervezni,
- tudjanak összehangoltan feladatokat megosztva dolgozni,
- legyenek képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni.

Az óvónő és a dajkák együttműködése:

A dajka az óvónő segítőtársa. Munkája, a célok, a nevelési feladatok és az óvodai élet napi szervezése szempontjából egyaránt fontos. A dajka is nevel, ő is hat a gyermekcsoportra, tehát neki is tudnia kell, milyen rendszer, milyen elvek, milyen elképzelések alapján nevelünk. A sok tevékenység figyelemmel kísérése, a csoportszobák kívüli terek megnövelése és hasznos játéktérre alakítása ugyancsak megköveteli, hogy a dajka szorosan együttműködjön a csoporttal.

Alapvető célok

Általános célunkat a következőkben határozzuk meg: Nevelésünk célja, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítsük, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

Helyi programunk célja: a 3- 7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magába foglalja a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül:

- a teljes gyermeki személyiség fejlesztését
- az életre való felkészítést
- hátrányos helyzetű gyermekek differenciált felzárkóztatását
- tehetséggondozást

Általános óvodapedagógiai feladataink

Óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermek testi - lelki szükségleteinek kielégítése életkori szakaszonként és egyénenként:

- az egészséges életmódra nevelés,
- érzelmi, erkölcsi és közösségnevelés
- differenciált fejlesztés, (hátrányos helyzetű gyermekek)
- anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása,
- környezeti nevelés, (környezetvédelem).

A gyerekek hátránykompenzációjának biztosítása:

Kiemelt feladatunk a hátránykompenzáció erősítése és az esélyteremtés, a befogadó környezet kialakítása és az óvodapedagógusok befogadó attitűdje.

Speciális feladatunk: azoknak a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, akik sajátos nevelési igényűnek a rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján, valamint enyhe testi-, érzékszervi-, értelmi és beszéd fogyatékos gyermekek.

ÓVODÁNK NEVELÉSI RENDSZERE

A fejlesztés tartalma

Óvodai nevelésünk célja a teljes gyermeki személyiség fejlesztése és az életre való felkészítés a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül.

E célt szerteágazó egymásra épülő, egymással, összefüggő feladatokkal, komplex módon érvényesülő tevékenységekkel érjük el.

A nevelési folyamat négyes feladatrendszerének elemei:

- Játék és ismeretszerzési tevékenység
- Társas és közösségi tevékenység
- Munkatevékenység
- Szabadidős tevékenység

A foglalkozások rendszere:

- Anyanyelv
- Matematika
- Természet, társadalom, ember
- Művészeti nevelés
- Mindennapi mozgás, heti egy kötelező foglalkozás

Az óvodai ismeretszerzés legfontosabb jellemzői:

- a gyermek érdeklődésének felkeltése és megtartása
- a játékoság
- a mozgás
- több érzékszervet megmozgató közvetlen tapasztalatszerzés

Az ismeretszerzés szervezeti (kötött vagy kötetlen) formáit az óvodapedagógus a mindenkori helyzet adta lehetőségek szerint alakítja, az aktuális játékot figyelembe véve. Valamint játékos helyzetek megteremtésével folyamatos időkeretben történik.

Nevelési elveink

Az óvodában **komplex nevelés** folyik.

Nevelőtestületünk az alábbi elemeket tartja szem előtt a nevelés hatékonyságának fokozása érdekében:

- a gyerekek hátránykompenzációjának biztosítása: kiemelt feladatunk a hátránykompenzáció erősítése és az esélyteremtés, a befogadó környezet kialakítása és az óvodapedagógusok befogadó attitűdje.
- a gyermeki jogok maximális elismerése és a gyermeki személyiség tisztelete
- pedagógiai munkánk középpontjába az együttműködési és kommunikációs képességek tudatos fejlesztését állítjuk
- az óvoda nyitottságának kiemelése szűkebb és tágabb környezettel való szorosabb kapcsolat ápolása

FELADATRENDSZER

Óvodai nevelésünk feladata a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése.

Az anyanyelvi nevelés hassa át az egész óvodai tevékenység rendszert. Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a különbözőség elfogadása mindenkinek természetes.

Egészséges életmódra nevelés

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermek egészséges életvitel – igényeinek alakítása, testi fejlődésük elősegítése. Magában foglalja a szervezet ellenálló képességének megalapozását (a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése, harmonikus összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése, gyermek testi képességek fejlődésének elősegítése) az óvoda körülményei között megoldható környezetvédelem és egészségvédelem szokásainak kialakítását. Megfelelő szakemberek bevonásával –szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciós es korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátását az intézményi alapító okiratban rögzítettek alapján felvállaljuk.

Az óvodapedagógus feladatai:

- biztonságos, egészséges környezet biztosítása

A környezet kialakításának legfontosabb szempontjai:

- szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét
- tegye lehetővé mozgás – és játékigényük kielégítését,
- formálja környezet esztétikájukat, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal.
- a gyermek gondozása, egészségének védelme, edzettségének biztosítása.

Személyi higiénia nevelés: kézmosás, körömápolás, mosakodás, fogápolás, hajápolás, zsebkeendő használat, WC papír használat.

A napirend lehetővé teszi a gyermekek számára a személyükkel kapcsolatos higiéniai teendők elvégzését, melyet megfelelő méretű, minőségű, könnyen tisztán tartható eszközökkel végeznek.

A fejlődés folyamata:

- fokozatos önállóság (segítséggel, kis segítséggel),
- önállóan belső igény kialakulása,
- az eszközök rendeltetésszerű használata,
- önálló, fejlettségnek megfelelő részvétel, az eszközök tisztántartásában.

Egészséges táplálkozás

A szülők tájékoztatása céljából a heti étlapot kifüggesztjük, így segítjük az óvodai és az otthoni étkezés összhangjának megteremtését (reggeli, vacsora).

Szokásalakítás szempontjából fontosnak tartjuk:

- a nyugodt, kulturált étkezés feltételeinek megteremtését,
- fogadják el az új ételeket, ízeket, alaposan rágjanak,
- tudatosodjon bennük a gyümölcs- és zöldségfogyasztás szükségessége,
- Az alternatív táplálkozási szokásokat az óvoda nem támogatja (pl. vegetáriánus étrendek)

A helyes étkezési szokások kialakítása

- fokozatos önállóság: önkiszolgálás, kínálás, ételkészítés
- rendeltetésszerűen, helyesen használják az eszközöket
- szívesen fogyasztják el a kínált ételt

- életkoruknak megfelelően, kulturáltan étkezzenek

Pihenés, alvás

Az óvoda a nyitvatartási ideje alatt biztosítja az ébrenlét, pihenés, alvás életkornak és egyéni szükségletnek megfelelő helyes arányát. A korán érkező gyerekeknek igényük szerint lehetőséget adunk a pihenésre.

Az óvodáskorúak alvásszükséglete 3-4 éveseknél legalább 12-13 óra 6-7 éveseknél 10-12 óra. Azok a gyerekek, akik nem igénylik a napközbeni alvást csendes pihenéssel tölthetik az alvásidőt.

A nyugodt pihenés biztosításának szempontjai:

- tiszta levegő, (folyamatos légcseré), megfelelő hőmérséklet, szűrt fény, csend.
- megfelelő méretű fektető, ágynemű,
- kényelmes ruházat.

A szervezet edzése

A szervezet edzését a mozgásszükséglet kielégítésével, az évszaknak, időjárásnak megfelelően tesszük. Nagy hangsúlyt fektetünk a mozgás megszerettetésére. Hetente egy alkalommal kötelező foglalkozás keretében is.

A szervezet edzésének helyszínei:

- szabadban – az óvoda udvarán, erdőben, parkban, séta, kirándulás alkalmával,
- önálló mozgásos tevékenység – szabadlevegőn, - eszközzel – teraszon, - teremben,
- eszköz nélkül.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A tisztálkodási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fésülködnek, fogat mosnak.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják.

- Önállóan döntenek, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
- Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek. Biztonságosan használják a kanalat, villát, kést. Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek, ruhájukat esztétikusan, összehajtva helyére teszik, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Környezetükben mindenütt igyekeznek rendet tartani.
  - Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára.
  - Az eszközökkel, berendezésekkel óvatosan bánnak, a rendetlenséget megszüntetik.
  - Szívesen tartózkodnak az udvaron, szeretnek tornázni, és önállóan részt vesznek mozgásos játékokban

Baleset megelőzésre nevelés

A baleset megelőzésre nevelés természetes módon épül be az óvoda mindennapi tevékenységébe, különösen a játék, gondozás, környezet megismerés területeibe.

Baleset megelőzés: a nevelés folyamatában olyan magatartásformák kialakítására törekszünk mellyel a balesetek elkerülhetők. Az óvónő kötelessége, hogy rendszeresen felhívja a gyermekek figyelmét a környezetben lévő veszélyhelyzetekre, alakítson ki, tanítson meg a gyermekekkel veszélyelkerülő technikákat. Ebbe a szülőket is feltétlenül be kell vonni. A baleset megelőzés érdekében a család és az óvoda nevelési feladatainak összehangolása szükséges.

A védő-óvó intézkedések konkrét feladatait az óvoda Házirendje és az SZMSZ tartalmazza.

Feladatok:

- a veszélyhelyzetek felismertetése, elkerülése,
- az eszközök balesetmentes használata,
- biztonságos közlekedésre nevelés.

Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

A szociális és érzelmi nevelés célja:

- a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, kibontakoztatása a közösségen belül a csoport normái alapján, tevékenységen keresztül

- fejleszteni azokat a képességeket, amire szüksége van a gyermeknek, hogy sikeres felnőtté váljon, jól boldoguljon a társas kapcsolataiban

Az óvoda nevelje a gyermeket egymás elfogadására, tiszteletére, nyitott légkör szeretetteljes irányítás segítségével döntési képességek fejlesztésével szokás és szabály rendszer megalapozására törekedjen.

Ezek a következők:

- az érzelmek szabadkifejezése =(engedjen teret önkifejező törekvéseinek)
- öntudat – önbizalom,
- megfelelő frusztráció tűrés
- szabadjon nemet mondani
- szükséges határok elfogadása
- az örömrzés átélésének képessége

A család az első szocializációs színtér mely a gyermeket formálja. A család légköre befolyásolja a gyermekek érzelmi állapotát. Az óvodában nagyon eltérő érzelmi kívánalmakkal találkozunk. Az óvodai dolgozók részéről fontos az empátia készség, amely szorosan hozzátartozik az érzelmi neveléshez.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az anyás-apás befogadással teremtsen meg a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermek közösségbe való beilleszkedéséhez. (Érzelmi hatások)
- Teremtsen meg az ideális fogadás feltételeit (Jel választása, otthonról hozott kedvenc tárgyak, mondóka, vers.)
- Ismertesse meg a gyermekekkel a csoportszobát, barátságos és vonzó játékfeltételeit
- Beszéljék meg az óvodakezdés ütemezését

- A csoport mindkét óvónője látogassa meg otthonában a gyermekeket.
- Készítsen anamnézist a gyerekekről és kérje meg a szülőket, hogy mutassák be gyermeküket
- A gyermek sajátos szokásait megjegyzés nélkül fogadják el, érvényesítsék az elfogadás elvét.
- Figyelje meg a gyermeket a befogadási időszakban, tapasztalatait rögzítse. (Hogyan szokta meg az új környezetet, hogyan vált el a szülőtől, választott-e magának játéktevékenységet, hogyan alakult a kapcsolata az óvónőkkel, hogyan illeszkedett be az óvodai életritmusba, mi okozott számára örömet vagy nehézséget, hogyan reagált társaira.)
- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtésével segítse a gyermekek társas kapcsolatainak alakítását, „én tudatának”, „én érvényesítő” törekvéseinek fejlődését.
- Szülői értekezlet keretében tájékoztassák a szülőket az óvoda napi életéről, arról hogy milyen téren számítanak segítő munkájukra, mutassák be az óvoda nevelési törekvéseit.
- Alakítsa ki a gyermekek által jól követhető szokás és szabályrendszert (viselkedési normák, erkölcsi szokások).
- Kísérje figyelemmel a közösségen belül az egyes gyermekek fejlődési ütemét.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében működjön együtt a megfelelő, speciális szakemberrel.
- Alakítsa ki saját csoportja hagyományait, szokásrendszerét, jelképrendszerét, amely mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését.
- Biztosítson a gyermekek számára saját tároló helyet, ahová eszközeiket, játékaikat, „értékeiket” betehetik, önállóan kezelhetik.
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait.
- Kiemelten figyeljen azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív hatások, társadalmi- kulturális hátrányok gátolják.
- Működjön együtt a családdal, a gyermekvédelmi szolgálattal, a nevelési tanácsadóval, családgondozóval, a veszélyeztetettség enyhítése, a hátrányok csökkentése miatt.
- Segítse a gyermekbarátságok kialakulását.
- Segítse a gyermekeket abban, hogy elfogadják eltérő képességű és tulajdonságú társaikat.

- Lehetőség szerint szervezzen közös tevékenységeket a gyermekek, esetenként gyermekek és a családok számára, szűkebb és tágabb környezetünkben megmutatkozó jó és szép megismerésére, megbecsülésére.

Az óvónő személyisége

A gyermek érzelmi stabilitása nagymértékben függ az **óvónő személyiségétől**.

Ennek érdekében fontos, hogy az óvodapedagógust jellemezze:

- a gyermek feltétel nélküli szeretete
- legyen problémaérzékeny, segítőkész
- rendelkezzen nagyfokú empátiával
- tevékenységében, viselkedésében legyen őszinte, emberi, nevelési helyzetekben példamutató
- a családokkal a gyermekek érdekében alakítson ki nevelőpartneri kapcsolatot.

Az óvoda valamennyi alkalmazottjának személyisége

- kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet töltsön be.

A fejlődés várható eredményei

- Ismeri szűkebb, tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kapcsolódás alapja.
- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez.
- A gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedési szabályok betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak.
- Közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Konfliktus helyzetben társaikkal megegyeznek.
- Érdeklődnek barátaik, társaik iránt. A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Óvodán kívül, ha találkoznak, köszöntik egymást.
- Ismerik saját képességüket, megfelelő önbizalommal rendelkeznek, de a kudarcot is el tudják fogadni.
- Érvényesítik saját kezdeményező-készségüket, kimerik nyilvánítani érdeklődésüket, vagy tudnak nemet mondani.
- Legyőzik az akadályokat, de a szükséges határokat elfogadják.

- Örömrzésüket szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.

Továbbá fontosnak tartjuk a gyermekek lelki egészségét, boldogságát, a pozitív énkép kialakítását, önmaguk és társaik tiszteletének erősítését, ezért **bekepcsolódtunk a Boldogóvoda programba.**

Célunk: az óvodás korú gyermekek optimista, bizakodó, pozitív életszemléletének megalapozása, kialakítása.

Beépítjük helyi programunkba a „BOLDOGSÁGÓRÁKAT”, az ahhoz kapcsolódó relaxációs gyakorlatokat, dalokat, meséket, verseket, feladatokat, melyeket Prof. Dr. Bagdy Emőke, Bagdi Bella, Tabajdi Éva BOLDOGSÁGÓRA c. kézikönyve tartalmaz.

A **Boldogságórakat választható tevékenységként tekintjük**, az óvodapedagógusok döntik el alkalmazzák-e a csoportban.

A Boldogságóra program 10 egymásra épülő témából áll, s ezek fokozatosan tárják a csoport, a gyermekek elé a boldogság sokféle lehetőségeit, területeit, az arra való törekvés feltételeit.

Témakörei:

1. A hála gyakorlása
2. Az optimizmus gyakorlása
3. Társas kapcsolatok ápolása
4. Jó cselekedetek gyakorlása
5. Elköteleződés egy cél mellett
6. Megküzdési stratégiák
7. Apró örömeök élvezete
8. A megbocsátás gyakorlása
9. Testmozgás
10. Fenntartható boldogság

A témaköröket játékosan, a gyermekek életkori sajátosságaihoz mérten dolgozzuk fel. A foglalkozásokról fényképeket készítünk, melyet feltöltünk a Boldogságóra hivatalos honlapjára. A személyiséggjogokat figyelembe véve, csak a szülők írásbeli beleegyezésével teszünk fel fényképeket a gyerekekről az internetes honlapra.

A játék tevékenység

A játék a kisgyermek alapvető, mindennapjait átszövő tevékenysége, ahol kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő élményeket, ugyanakkor megnyugodhat, kiélheti szorongásait, problémáit és újra élheti kellemes élményeit.

A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyben az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja, a szabad játék túlsúlyának érvényesülését.

Az óvodapedagógus feladatai a játékokkal kapcsolatban:

- nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- a napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára.
- a játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása.
- ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakulásához.
- az egyéni élményeken túl, a közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- a gyermeki játék tiszteletben tartása.
- szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együttjátás a gyermekekkel.
- a személyiségfejlesztés építsen a gyermekek egyéni érzési ütemére.
- a játékban fejlődjön a gyermek gondolkodása, gazdagodjon, színesedjen anyanyelve, a benne rejlő adottságok kibontakozhassanak, formálódjon magatartása, viselkedése.
- elegendő idő biztosítása a gyermek szabadjátékához.

A jó játék jellemzői: örömteli, önkéntes, szabadon választott, belső szükségletből fakadó, élményre és utánzásra épülő, felfedező, kreatív, önkifejezést, önmegvalósítást biztosító tevékenység.

Gyakorlójáték:

- A mozgásos gyakorlójáték a tér érzékelés, a test séma és a nagymozgások fejlődését segítik.
- A manipulációs gyakorlójáték, a tárgyakkal, anyagokkal való ismerkedést, a szem – kéz koordinációt és a finommotorika fejlődését biztosítja.
- A verbális gyakorlójáték, a hang, a beszéd, a dallam és a ritmus játékos gyakorlását szolgálja.

A gyakorlójáték fejlettségének fokmérői lehetnek:

- Az új játékkal, anyagokkal való ismerkedés során játszik- e gyakorló játékot.
- Nyelvi gyakorló játéka, mozgásai ritmikusak-e.
- Biztossá illetve biztonságossá válnak-e tevékenységei.

Szerepjáték

Alapja az élmény – a természeti és társadalmi környezet, valamint mesék világa – mely pozitív és negatív töltésű is lehet. A feszültségek oldása a játékban történik meg, ami hozzájárul a lelki egyensúly megteremtéséhez. Kipróbálják és átélik a szerepek adta lehetőségeket, az emberi és társas viszonyokat. A gyermekek ötleteit figyelembe véve biztosítjuk a szerepjáték feltételeit, szükség esetén kellékekkel, kiegészítőkkal, ötlettel, együttjátszással.

Dramatizálás és szituációs játék

A gyermekek kötött és kötetlen szöveget (elbeszélések, mesék, verses mesék, történetek átélt vagy kitalált szituációk) cselekményt, történetet jelenítenek meg. Ezek a játékok elősegítik a nyelvi és mozgáskultúra fejlődését, formálják a társakkal való együttműködés képességét. A **bábozás** szorosan kapcsolódik a dramatizáláshoz, ahol a gyermek saját maga jeleníti meg a figurát, a bábozás során azonban a báb szerepébe bújva játssza el a cselekményt. A bábozás segít feloldani a gyermekben lévő gátlást, hatékony eszköze a kommunikáció fejlesztésének. Megismertetjük a gyermeket a bábozás és a bábkészítés különböző formáival (pl.: kesztyű, sík marionett, árny, termésbáb) bábelőadások szervezésével (óvónők bábcsoportok) alkalmasszerűen és a jeles napokhoz kapcsolódva élményt nyújtunk a gyermekek számára.

A szerepjáték, dramatikusjáték és a bábozás fejlődési fokmérői:

- a játékfajta önálló választásának gyakorisága,
- vannak-e játék és szerepötletei,
- végig játssza-e a vállalt szerepet,
- feszültségeit képes-e játékban levezetni (feloldani),
- milyen játéktémákat választ,
- a témákat a cselekvés, a tárgy vagy a szerep hordozza,
- a játék témája egy vagy több szálon futó,
- képes –e együttműködni társaival,
- a játékban konfliktusát képes-e megoldani,
- vezető szerepet vállal vagy elfogadja az irányítást,
- milyen a kommunikációja a játékban.

Építő és konstrukciós játék

Az örömforrást az alkotás, a valamit létrehozás jelenti a gyermek számára. A játék különösen fejleszti a gyermekek kreativitását, térlátását, manipulációs készségét, a finommotorikát, a szem-kéz koordinációt, anyag és technikai ismereteit.

Barkácsolás

Már kiscsoportos kortól kezdve ismerkednek a gyermekek az alkotással. Kezdetben megfigyelik, segítik az óvónő tevékenységét, ahogy létrehoz, alkot valamit, megjavítja az elrongálódott játékokat, majd bekapcsolódnak ötleteikkel, egyre nagyobb aktivitással maguk is részesévé válnak barkácsoló tevékenységnek. Változatos anyagokat biztosítunk a barkácsoló polcon, (termések, dobozok, papírok, fadarabok, félkészelemek, ragasztó) különböző munkaeszközöket (olló, kalapács, zsineg, drót... stb.) adunk a gyermekeknek, melyek használatával megismerkednek.

Az építő és konstrukciós játék, barkácsolás fokmérői:

- építménye egyszerű vagy bonyolult,

- vigyáz-e az építményére,
- fejlett-e a finommozgása,
- vannak-e kreatív ötletei alkotás közben,
- milyen gyakran épít egyedül vagy társaival,
- tevékenységét a valamit létrehozás vagy eszköszükséglet motiválja.

A szabályjáték

A gyermek személyiség fejlődése szempontjából sajátos játékfajta melyben meghatározott szabályokhoz kell alkalmazkodni. Elsősorban az alkalmazkodó képesség, figyelem, fegyelem, gondolkodás fejlődését segíti elő. Az óvónő a játék kiválasztásánál figyelembe veszi a gyermekek fejlettségét.

Fajtái:

- Mozgásos játékok.
- Értelmi képességet fejlesztő játékok,
  - társasjátékok, memórijátékok, nyelvi játékok, érzékelő
  - játékok, logikai játékok.

A szabályjáték fokmérői:

- szívesen játszik-e illetve kezdeményezi-e a szabályjátékot,
- képes-e a szabály betartására,
- rendelkezik-e az adott játékhoz szükséges készséggel (mozgáskészség, beszéd-készség, megfigyelőkészség, érzékelés stb.),
- gondolkodása logikus és problémamegoldó-e,
- törekszik-e győzelemre, elfogadja-e a vereséget,
- kitartó-e a játékban.

Társas, közösségi tevékenység

A társas és közösségi tevékenység a teljes nevelési folyamatot átszövi, a társadalmi gyakorlatra való általános felkészítést, a teljes gyermeki személyiség fejlesztését az életre

való nevelést szolgálja. Sokszínű változatos tevékenységek által, szabad nyílt űzinte légkörben a társadalom számára hasznos közösségi érzés, közösségi tudat magatartás szociális viselkedés mások megbecsülése tenni akarás döntési képesség kialakítását érhetjük el.

Célja:

Olyan szeretetteljes harmonikus bizalomra épülő légkör megteremtése, ahol a kisgyerek jól érzi magát, megvalósíthatja önmagát, úgy hogy alkalmazkodik társaihoz és a felnőttekhez, szabadon alakítja baráti kapcsolatait, tiszteletben tart másokat.

Feladat: olyan környezet és helyzet megteremtése, olyan értékek közvetítése melyben a belső adottságok kiteljesedhetnek.

Kifejlődhetnek a társadalmi szerepek betöltéséhez szükséges készségek, képességek. A gyerekek az együtt tevékenységek során megismerik és elismerik egymás értékeit, egyéni és kulturális másságát Fontos, a közösségépítés ápolásának, fejlesztésének fő szabályainak érvényesítése. Ezek a szabályok,

- figyelmes hallgatás

- becsüld meg

- kölcsönös tisztelet

- ne értékeld le

- bizalom elve

- én-üzenetek

az óvodai élet minden napját át kell, hogy hassák.

A beszélgető körök kezdeményezésére akkor kerüljön sor, ha minden gyermek az óvodába ér s elmondhatják élményeiket, érzéseiket, vágyaikat, gondolataikat .A sokféle nevelő hatás mellett ez rengeteg információt ad a gyerekekről, jelzi, mire van szüksége aznap.

Az óvodapedagógus feladata a társas közösségi tevékenységgel kapcsolatban:

- Biztonságos, nyugodt, félelemmentes óvodai napok biztosítása
- A felnőttekkel és társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása és gyakorlása természetes szituációkban
- A gyermekcsoporton belül és a gyermekcsoportok között az együttműködés, az együttjátás, együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása

- A konfliktusok kezelése
- A társakért, a csoportért érzett felelősségérzet alakítása
- A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása
- Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést és toleranciát tanúsítsanak a társak irányában

A beszoktatás

A beszoktatás óvodánkban folyamatos, kisebb csoportokban történik. Az óvodába lépéskor – igény szerint – a gyermek a szülővel együtt kezdheti az óvodai életet. Minden gyermeket meglátogatnak otthonában az óvónők.

A beszoktatás első napjaiban a csoport mindkét óvónője együtt segíti a gyerekeket az óvodai élettel való megismerkedésben. A régi óvodásokat felkészítjük az új gyermekek fogadására.

Egyéni bánásmód a közösségben

A megvalósítás alapvető feltétele a gyermek életkori és egyéni jellemzőinek alapos ismerete. Az egyéni különbségek leginkább a társas kapcsolatokban tűnnek ki. Külön figyelmet fordítunk azokra a gyerekekre, akiknek fejlődését a negatív környezeti hatások gátolják. Figyelmet érdemelnek a kiemelkedő képességű gyermekek is. Az egyéni bánásmód nem feltétlenül külön foglalkozást jelent, a gyermekek egy részének éppen a csoporton belül van szüksége egyéni bánásmódra.

Az értékelés

Az értékelés hozzájárul a gyermek csoportban elfoglalt helyének, társai és a felnőttek róla alkotott véleményének alakulásához. A pozitív értékelést megerősíti a helyes magatartás, elősegíti az óvónői elvárások belsővé válását. Az értékelés az elmarasztalások és visszatartáson túl, mutasson a kívánatos magatartás irányába.

Jutalmazás kiterjedhet a dicséretkülönböző módjaira. – a testi közelségtől, a dicséretet jelző pillantástól, gesztustól, mimikától a szóbeli megfogalmazásig.

A fejlődés várható eredménye:

- kialakul a gyermekek én tudata és érvényesítési törekvései
- képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre
- elfogadják a másságot
- szívesen tevékenykednek társaikkal együtt, elfogadják és betartják a tevékenység által megkívánt magatartásformákat
- akaratukat alá tudják vetni mások akaratának
- érdeklődnek egymás iránt tekintettel vannak egymásra
- meghallgatják a felnőtteket és társaikat
- türelmesek önállóan keresik a segítségnyújtás formáit
- örülnek a közösen elért sikereknek, ötleteikkel alakítják környezetüket
- bíznak önmagukban és társaikban
- udvariasak köszönnek, a vendéget helytel kínálják
- alkalmazkodnak a szabályokhoz, tudják késleltetni szükségleteik kielégítését
- készen állnak az iskolai életre, az új környezet elfogadására

Munkatevékenység

A gyermeki munka, a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Az óvodánkban a munkatevékenységek olyan munkavégzést jelentenek, amelyek tényleges tevékenykedtetéssel, játékos jelleggel, rendszeresen folyamatosan a mindennapokban beépítve valósulnak meg. Többnyire külső irányítással folyó, célra irányuló tevékenység.

Különböző munkafajták: - önkiszolgálás, - naposság, a gyermek saját személyével kapcsolatos munkák, - a kerti munka. Minden olyan munkát elvégezhetnek a gyermekek, amihez kedvük van, és testi épségüket nem veszélyezteti. **Fontos feladatunk a munkához nem szokott gyermekek bevonása a tevékenységekbe.** Fokozottan számítva a szülők segítségére. A munka és munka jellegű tevékenységek közben megismerik és megtanulják a munkaeszközök célszerű helyes használatát, begyakorlódnak, fontosabbá válnak munkakészségeik, megtanulják az alapfogásokat, képessé válnak az együttműködésre.

A gyermekek önkéntességét, nyitottságát, megismerési vágyát, aktivitását, érdeklődését tudatosan igyekezzünk felhasználni nevelési céljaink megvalósítása érdekében.

A munka megosztása során a gyerekek meg tanulnak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megszabni. Ezeknek, a képességeknek a gyakorlása szintén az életre való felkészítést szolgálja.

A munkajellegű tevékenységek alapvető feltételei:

- az életkorhoz, a fejlettséghez igazoldó munkalehetőség
- megfelelő méretű, minőségű, mennyiségű munkaeszköz
- elegendő hely és idő a munkavégzésre
- nyugodt légkör
- a felnőtt mintája

Munkafajták:

- önkiszolgáló munka
- naposi munka
- a gyermek személyével kapcsolatos munkák
- a csoport érdekében végzett munkák
- kerti munka

Az óvodapedagógus feladatai a munkatevékenységgel kapcsolatban:

- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önként önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet
- Fontos feladat a szülők szemlélet formálása annak érdekében, hogy a munkatevékenység is nagyon fontos személyiségfejlesztő eszköz
- Folyamatosan biztosítsa, bővítse a munkatevékenységhez szükséges, gyermekeknek megfelelő munkaeszközöket
- A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik és használhatják azokat
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban
- Arra törekedjen, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek, és teljes önállósággal végezhessek azokat

- Értékelése legyen konkrét, reális, differenciált, fejlesztő
- Tartsa szem előtt a környezettudatos magatartást, a környezet védelmet.
- A munkajellegű tevékenységeket egyénekhez igazodva kell lebontani (differenciált módszerek alkalmazása szükséges).

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek, ha önként vállalt feladataikat teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.
- Szívesen működnek közre a növények és állatok gondozásában.
- Szívesen részt vesznek külső és belső környezetük esztétikus kialakításában, rendben tartásában.

Szabadidős tevékenység

A szabadidős tevékenység célja:

A szabadidős elfoglaltságok biztosítják a gyermek számára, hogy szabadon, kedve szerint tevékenykedhet pihenés, szórakozás vagy önfejlesztés céljából. Ilyen értelemben kedvezően hat a gyermek sokoldalú fejlesztésére.

A szabadidő négy funkciója: lazítás; szórakozás; fejlődés; kapcsolatok bővítése.

A szabadidőben a gyermek kipróbálhatja választási lehetőségeit, megismerheti, megmérheti önmagát, meleg baráti kapcsolatokat alakíthat ki. Lehetőséget teremt a gyermek felszabadításához, hogy elhelyezhesse magát más személyekhez képest csoportokban, tevékenységekhez és elvárásokhoz viszonyítva.

Önmaga lehet – másokkal együtt a kötelességektől megszabadulva. A szabadidős tevékenység legfőbb értéke a 3-6 éves korban, a lazításban van. Rekreációs terápiás értékű azáltal, hogy az óvodát egyébként is jellemző kötetlenség a magas fokát valósítja meg. A gyermek, szórakozásból választ olyan társakat, olyan tevékenységi lehetőséget, amelyek önmaga kiteljesedését, fejlesztését szolgálják. A szabadidőben még annyi tiltás, utasítás és kötelezettség sincs, mint az egyéb tevékenységekben megalapozott neveltségi szint, amelyet a lazítás, szórakozás kedvéért szívesen felvállal a gyermek.

A szabadidő igazi tartalma: a tevékenységi idő, felhasználási lehetőségek közötti szabad választás.

Elsősorban délelőtt és délután jut idő arra, hogy a gyermekek az óvónők által felkínált lehetőségek közül (pl. bábozás, festés-rajzolás, zene-tánc, társasjáték, filmvetítés, mese - vers... stb.) szabadon választhassanak.

Az adottságok, ha lehetővé teszik, hogy bent a teremben és kint az udvaron egyszerre és egy időben tevékenykedhetnek a gyerekek, ezt a lehetőséget feltétlenül ki kell használni. A napi élet ilyen formában való szervezésével nem csak változatos keretet teremtünk, hanem a csoportnál nagyobb közösség megismerésére, sőt kialakítására is lehetőséget biztosítunk. Kitágítjuk a gyermekek élet és mozgásterét.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenység megszervezésében:

- Ismerje meg a gyermekek egyéni érdeklődését, kedvenc időtöltését
- Biztosítsa a tevékenységi teret, törekedjen a zárt csoportszoba kereteinek kiszélesítésére
- A választásra felkínált lehetőségek listáját folyamatosan bővítse, változtassa
- Nyújtson lehetőséget az egyéni képességek fejlesztésére, differenciált gyakorlásra, a gyermekek egyéni kéréseinek teljesítésére
- Tegye lehetővé, hogy alkalmanként a családok is részt vehessenek a szabadidős tevékenységekben

A fejlődés várható eredményei:

- A gyerekek képesek az idejükkel és az érdeklődésüknek megfelelő lehetőségekkel okosan gazdálkodni.
- Bátran élnek a felkínált szabadidős tevékenységekkel a saját, vagy más csoportszobákban és az udvaron egyaránt.
- Önállóan szabadon tudnak dönteni a kiválasztásban, nyitottak az új tevékenységi formák megismerésére.
- Kéréseiket, igényeiket bátran közlik, egyéni foglalkoztatáskor képesek az együttműködésre.

Ismeretszerzés a különböző tevékenységi formákban

A játék és ismeretszerzés teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban. A gyermek a nevelési folyamat egészében komplex foglalkozások rendszerén át ismereteket, tapasztalatokat szerez a világról, kialakul belső motiváltsága, amely az iskolai tanulás alapja lesz. Az óvodában az ismeretszerzés folyamatos, utánzások, spontán és irányított tevékenység, amelyben önként és örömmel vesz részt a gyermek.

A játékos ismeretszerzés, egész nap folyamán az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban jelen van. Az óvodapedagógus épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire és ingerekben gazdag környezetet teremt.

A tanulási tevékenységekhez felhasználjuk és alkalmazzuk az óvodánkban megtalálható IKT eszközöket, az otthonról hozott tudományos témájú könyveket, kiadványokat, videó filmeket.

A szülőkkel való jó kapcsolatból adódóan lehetőségünk van a különböző adottságokkal, képességekkel rendelkező szülők bevonására a fejlesztés érdekében.

Az ismeretszerzés lehetséges formái az óvodában:

- utánzások mintá és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati probléma megoldás

	Mindennap jelenlévő	Tervszerűen kezdeményezett	Kötelező tevékenység
Ismeretszerzés területei	Mese, vers, dramatizálás, bábozás, Mozgásos tevékenységek	Művészeti tevékenységek A külső világ tevékeny megismerése. (Természet , társadalom, ember és matematikai tartalmú tapasztalatok)	Testnevelés heti egy alkalom

	Beszélgető kör		
--	----------------	--	--

A beszélgető kör gyakoriságát, menetét, szabályait mindig az adott közösség alakítja ki. Ezen belül jól gyakorolhatók a közösségi élet fejlődését segítő szabályok. (- figyelmes hallgatás, becsüld meg, kölcsönös tisztelet, ne értékeld le, bizalom elve, én-üzenetek)

Anyanyelvi, értelmi nevelés, fejlesztés

Az óvodapedagógus feladatai az ismeretszerzéssel kapcsolatban

- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelés, emlékezőképesség, képzelet, gondolkodás, alkotó képesség). Különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.
- Gyermekek megismeri vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- A gyermek ismereteinek rendszerezése, bővítése. A meglévő ismeretek különböző tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlása.
- Lehetőséget kínálni a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.
- A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtson segítséget a gyermeknek, amelyben saját teljesítőképességét is megismerheti. Biztosítson olyan élményeket és tevékenységeket, amelyek a gyermekeket körülvevő természeti és társadalmi környezetből nyújt ismereteket.
- A cselekvéses tanulás személyre szabott legyen, pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A gyermekek beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése.
- A gyermekek figyelmes meghallgatása, a kérdéseik megválaszolása életkori sajátosságainak megfelelően.

A szocializáció folyamatában a **beszéd, a kommunikáció**, a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze.

A kommunikáció által erősödik a gyermek biztonságérzete, bővül tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei, kapcsolatai, fejlődik beszédkézsége, anyanyelvi kultúrája, képzelete, kreativitása, empátikus képessége.

Ennek megvalósításához szükség van a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtésére.

Anyanyelvi nevelés

Cél: az óvodai anyanyelvi nevelés, mint komplex folyamat segítse a szociális kapcsolatok kiépítését, valamint legyen az egymás közötti kommunikáció legfontosabb eszköze.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Közvetítő elemként jelen van a nevelési folyamat minden mozzanatában. Eredményes megvalósítása hozzájárul a gyermekek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdéséhez. A beszéd a környezettel való érintkezésnek, az önkifejezésnek és a gondolkodásnak a legfőbb eszköze.

A család, a környezet megismeréséből kell kiindulni, hisz a gyermek beszédét elsősorban az otthoni nyelvi környezet határozza meg. Az egyéni képességek megismerése tudatos és folyamatos kell, hogy legyen, az újabb fejlettségi szint felismerése érdekében minden adódó lehetőséget ki kell használni beszélgetésre.

Célszerű a hétfői napokon, de a gyerekek igényeit figyelembe véve akár naponta lehetőséget teremteni erre a beszélgető kör kialakításával. Ilyenkor elmondhatják a gyerekek az otthonról és a külső környezetből hozott élményeiket és tapasztalataikat.

Az óvoda nyelvi és kommunikációs nevelésének feltételei:

- tárgyi és személyi feltételek, a felnőttek pozitív példaadása
- elegendő idő (kivárás) biztosítása
- változatos lehetőségek a kommunikációs és metakommunikáció gyakorlására
- egyéni fejlesztés, beszédkorrekció, tehetséggondozás.

Az óvodában a gyakorlás lehetőségeit több formában is megtalálhatjuk:

- spontán kommunikációs helyzetekben,
- tervezett, de dominánsan nem kommunikációs tevékenységekhez kapcsolódó,
- az óvodapedagógus által irányított helyzetekben,
- olyan szervezett tevékenységekben, amikor kifejezetten kommunikációs képességfejlesztés a célunk.

Az óvoda pedagógus feladatai az anyanyelvi nevelés fejlesztésében:

- fejlessze a gyermekek gondolkodását, ösztönözze beszédre őket
- válaszoljon a gyermekek kérdéseire, elégítse ki kíváncsiságukat
- a beszédkezdés, beszédöröm biztosítása, gyakori beszédkezdeményezés
- ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját
- figyeljen a családban előforduló beszédhibákra
- hívja fel a szülők figyelmét az otthoni beszélgetések fontosságára
- ismerje meg az óvodába kerülő gyermek szókincsét
- szűrje ki a beszédhibás gyerekeket, kérje szakember segítségét
- bővítse aktív, és passzív szókincsüket a gyermekeknek
- fejlessze a beszédszerveket (játékos légző gyakorlat, hangutánzó gyakorlat, nyelv és ajak gyakorlatok)
- fejlessze a gyermekek beszédértését, mondat alkotási készségét
- készítse a gyermeket gondolatainak, érzelmeinek, szükségleteinek, kívánságainak szóbeli kifejezésére
- törekedjen arra, hogy a gyerekeknél a tevékenységek során kialakuljon a párbeszéd az egymásra figyelés
- érje el, hogy a gyermekek az udvarias beszédformát használják
- használja a bábjátékot, mint az anyanyelvi nevelés egyik fontos eszközét
- az egyes nevelési tartalmak területén fejlessze a gyermekek képességeit
- segítse a gyermekeket a beszédkapcsolatokon alapuló együttműködésre

Elvárások az óvónő kommunikációjával szemben:

- beszéde legyen követésre méltó, kifogástalan
- mondatszerkesztése legyen egyszerű, de változatos
- tartózkodjon a túl erős, és a túl halk monoton beszédetől

- törekedjen a szemléletességre, képszerű kifejezések alkalmazására
- hallgassa meg a gyermekeket
- legyen türelmes érdeklődő, figyelmes és közvetlen, legyen képes a gyermekekkel meghitt beszélgetést folytatni.

Gyermekek fejlesztését szolgáló tevékenységek:

- beszélgetést kezdeményeznek a felnőttekkel, társaikkal
- az együttes tevékenységek alkalmával kérdeznek, beszélgetnek, hallgatják az óvónőt és társaikat
- játék közben beszélgetnek
- szerepet vállalnak
- mesélnek, báboznak, mondókáznak, verset mondanak
- képeskönyveket nézegetnek
- halandzsáznak
- anyanyelvi játékokat játszanak
- megbeszélik a munkafolyamatokat, használják a munkafolyamatokhoz kapcsolódó fogalmakat, kifejezéseket
- értékelik egymás munkáját
- használják a környezetükhöz kapcsolódó fogalmakat, kifejezéseket (jelzők, névelők stb.),
- megértik a felnőttek kérdéseit, magyarázatait
- a kérdésekre válaszolnak

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- összefüggően beszélnek, bátran nyilvánítanak véleményt, elbeszélésük folyamatos
- a feltett kérdésekre pontosan, adekvátan felelnek
- motiváltak a szóbeli közlésre
- képesek a hallott szöveg megértésre
- képesek az ok-okozati összefüggések megfogalmazására, következtetések levonására
- szókincsük életkoruknak megfelelő
- beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal, és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fent a kapcsolatot figyelmesen végighallgatják társaikat, és a felnőtteket
- a tanult mondókákat, verseket, meséket felidéznek, eljátsszák

- alkotás közben beszélgetnek, énekelnek, mondókáznak

Művészeti tevékenység

A művészeti nevelésnek nagy szerepe van a személyiség egészséges fejlődésében, elősegíti az érzelmek sokszínű kifejezését, átélését, valamint az önkifejezés eszköze. Programunk komplex módon értelmezi a művészeti nevelést. A különböző területek összekapcsolása maradandóbb élményt nyújt a gyermekek számára. A mese – vers, az ének – zene, és az ábrázolás állandóan jelenlévő, választható tevékenység a csoportszobában és a szabadban.

Vizuális tevékenységek

Cél: a gyermekekben alakuljanak ki az alkotás, önkifejezés (képi, plasztikai) esztétikai igényei. Tevékenység során egyéni ütemnek megfelelően alakuljanak képességei, a tér, forma, szín kifejezésben. Fejlődjön komponáló, téri, tájékozódó, döntési és rendezőképességeik, élményeikről, fantáziavilágukról, hagyományörzésekről. Változatos vizuális eszközökkel ismerkedjenek és használják azokat alkotásaikban.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek érdeklődésének felkeltése, a környezet tér-, szín- és formavilága iránt.
- Közel hozni a gyermekeket a műalkotások (kifaragott szobrok, emlékművek, festmények) népművészeti elemek (kosárfonás, szövés, csuhé baba) megismeréséhez.
- A rajzolás, mintázás, festés és egyéb vizuális tevékenységek megszerettetése, különböző ábrázolási technikák megismertetése.
- Vizuális készség-, képességfejlesztés (szem-kéz koordináció, finommotorika, önkifejezés).
- Esztétikai érzék alakítása, ízlésformálás, művészeti népművészeti elemek, alkotások megismertetése.
- A gyermekek alkotásra ösztönzése, alkotó fantázia fejlesztése.
- Környezettudatos anyaghasználatra szoktatás.

Motivációs tényezők a vizuális tevékenységben:

- eszköz és technika
- élmény

A gyermekek vizuális tevékenységei:

- Változatos eszközökkel és helyszíneken rajzolás, karcolás (zsírkréta, színes ceruza, grafit ceruza, porkréta, filctoll, színes tus, rajzolás a homokban, hóban) fejlettségüknek megfelelően.
- Fessenek kezükkel, ecsettel (vékony, vastag ecsettel, nyomatok készítése, festése különböző eszközökkel, gombfestékekkel, temperával, textilfestés...).
- Mintázás (agyaggal, gyurmával. Lisztgyurmával, gipsszel, homokkal, hóval...).
- Egyszerű ajándék és játék tárgyak, téri játékok készítése (dobozok, termékek, levelek papírok...).
- Papírajátékok (tépés, vágás, ragasztás, hajtogatás, papírszobrászat, kollázs, montázs...).
- Textil- és fonaljátékok (vágás, ragasztás...).
- Kipróbálnak új technikákat: szövés, varrás, fonás, viaszkar, márványozás.
- Bábkészítés (síkbáb, ujjbáb, zacskóbáb, fakanálbáb, kesztyűsbáb, termésbáb...).
- Ismerkedés a műalkotásokkal
- Gyakorolják a kézimunka eszközök használatát.
- Vegyenek részt a vizuális eszközök tisztántartásában és környezetük rendbetételében.

A fejlődés várható eredményei:

- Képesek az őket körülvevő világképi, plasztikai megjelenítésére
- Élmények, jelenségek, emlékképek felidézésével, szabad képzelettársításával formákat, alakzatokat, hoznak létre
- Tájékozottak jártasság szintjén az alapttechnikákban, ismernek és tudnak kevert technikákat is alkalmazni.
- Ismerik az egyes eszközök, anyagok helyes használatát, felhasználásuk módját.
- Örömmel vesznek részt az ábrázoló tevékenységekben, fejlettségüknek megfelelően.
- Kialakult igényük az esztétikus, szép munkák készítése környezetük díszítése iránt.

Ének –zene, énekes játékok

Az éneklés, énekes játék, zenehallgatás az egész napi tevékenység része, mely a szabadban és a csoportszobában is kezdeményezhető. Az élményszerű éneklés, zenélés, közös játék alapfeltétele a jó hangulatú oldott légkör.

Cél : zenét kedvelő, zenét szerető emberek nevelése a zenei anyanyelv megalapozása a gyermekek hallás ritmusérzék, harmonikus mozgás fejlesztésével.

A zene keltse fel és fokozza, az aktivitást szabályozza a feszültséget, indulatokat keltsen és vezessen le. Teremtsen, nyugalmat mobilizálja a különböző érzelmeket, serkentse, a képzeletet alakítsa a viselkedést.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Jutassa zenei élményhez a gyerekeket.
- Biztosítsa a nyugodt és oldott légkört.
- Fejlessze a gyermekek zenei alkotó kedvét.
- Hasson a zenei neveléssel a gyermekek érzelmére, értelmére.
- Tudatosan készüljön fel a zenei élmény átadására.
- Tegye lehetővé, hogy a szülők is megismerjék az ének-zenei nevelés anyagát.
- Hívja fel a szülők figyelmét a válogatás nélküli gépzene káros hatására.
- Segítse elő, hogy a családban ne törjék le a gyermekének kedvét önbizalmát.

A zenei nevelés során a következőkre kell figyelniük:

- friss levegő biztosítása,
- helyes légzésre szoktatás,
- megfelelő hangerővel való éneklés,
- laza testtartás kialakítása.

Az ének- zenei kezdeményezések dalanyagát az óvónő az óvodai ének-zene gyűjteményekből, népdalok és népi játékok gyűjteményéből, néptáncok elemeiből, zeneszerzők gyermekek számára írt dalaiból, műveiből válogatja. Figyelembe veszi: a gyermekek életkori sajátosságait, érdeklődésüket, zenei készségük, képességük szintjét. A dalanyag alkalmazkodik az évszakokhoz, ünnepekhez, jeles napokhoz, hagyományokhoz... stb.

Zenehallgatás módjai:

- óvónői ének
- óvónő hangszeres játéka
- IKT, eszközök használata
- előadóművészek bemutatója

Adjon lehetőséget az önkifejezésre zenés mozgás, vagy zenés festés által.

A gyermek zenei tevékenysége lehet befogadó, reprodukáló és alkotó.

A zenei készség képesség fejlesztés területei: éneklési készség fejlesztés- ritmusérzék hallásfejlesztés, mozgáskészség fejlesztés, komplex zenei tevékenység.

A gyermekek tevékenységei:

- mondókákat, kiszámolókat mondanak
- dúdolgatnak, babát altatnak
- körjátékot játszanak
- a környezet hangjaival ismerkednek, figyelik a csendet
- egymás hangját felismerik
- halkán, hangosan énekelnek
- lassan, gyorsan járnak, beszélnek, énekelnek
- játékos mozdulatokat tesznek, tapsolnak, táncos mozdulatokat végeznek, zenére mozgást improvizálnak
- magasabb, mélyebb hangon beszélnek, énekelnek, hangszeren játszanak
- éneklésüket spontán mozdulatokkal kísérik
- a zene által keltett élményeiket képi módon is megjelenítik

A fejlődés várható eredményei:

- Részt vesz az ének-zenei kezdeményezéseken.
- Szabadidőben szívesen énekel.
- Bekapcsolódik dalos játékok játszásába.
- Adottságaihoz mérten tisztán énekel (hangszín, hangerő, hangmagasság...).
- Folyamatosan fejlődnek zenei készségei, képességei (ritmus és hallásérzéke...).
- Szívesen hallgat zenét, zeneműveket.
- Érdeklődik a hangszerek iránt, egyszerűbb ritmushangszereket tud használni.

- Zenére képes mozgást, táncos mozdulatot előadni, mozgását képes társaihoz igazítani.
- Képes egyszerű zenei motívumok alkotására.
- Élvezettel figyelik a zenehallgatást.
- Megkülönböztetik a zenei fogalom-párokat.
- A népi kultúra gazdag világából a dal anyag kiválasztásakor tudatosan válogatnak.

Mese-vers, dramatizálás, bábozás

Cél: *része legyen az egész óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek*, váljon természetes igényükké az irodalmi művek hallgatása, mondása, ugyanúgy, mint a játék. A mese világán keresztül ismerkedjenek helyes erkölcsi, érzelmi, viselkedésformákkal.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek irodalmi érdeklődésének felkeltése, /minden nap meséljünk, vagy verseljünk, mondókázzunk/.
- Az irodalmi élménynyújtással a magyar gyermekköltészet, a népköltészeti alkotások (népi, dajkai hagyományok), mesék, versek megszerettetése. Mese-verskezdeményezés, anyaga változatos legyen, gerincét a magyar népmese kincs adja kiegészítve más népek meséivel, igaz történetekkel, rövid elbeszélésekkel, klasszikus mesékkal.
- Az anyanyelvi kultúra megalapozása, hagyományápolás.
- Aktív és passzív szókincs bővítése.
- Kommunikációs képességek fejlesztése (metakommunikáció eszközeinek alkalmazása).
- Érzelmi, erkölcsi értelmi, akarat tulajdonságok fejlesztése (önálló vers és mesemondás, mesék dramatizálása és bábozás által).
- Adjunk lehetőséget a gyermekek óvodán kívül szerzett élményeinek reprodukálására.
- Az irodalmi élmények feldolgozását segítsük elő a különböző eszközök, anyagok barkácsolási lehetőségek biztosításával.
- Neveljen a könyv szeretetére, megóvására.
- Biztosítsa a megfelelő légkört.
- A beszoktatás időszakában játsszon vigasztaló játékokat (bábozással).
- Tudjon mondókákat, láncmeséket, verseket, meséket.

- Ismétlje a gyermekek kedvenc meséjét.
- Érzékeltesse a versek, mesék képi világát.
- Tudatosan válogasson a népi kultúra világából.
- Használja a spontán adódó helyzeteket.
- Javasolja a szülőknek, hogy otthon is rendszeresen verseljenek, meséljenek.
- A szülők az önként szöveget hallgassák végig, s a kiejtés javíthatása nélkül, válaszoljanak a versekkel, mesékkal kapcsolatos kérdésekre.
- Tájékoztassa arról a szülőket, hogy a rendszeres együttlét, és az élőszóban történő mesélés mit jelent a gyermekek számára.
- A versekkel, mesékkal, mondókákkal erősítse meg a környezet megszeretetését, a hagyományápolást, az évszakok szépségét.
- Igényesen válassza ki, hogy milyen kulturális rendezvényen vesznek részt.

A gyermekek tevékenységei:

- Páros játékokkal játszanak (lovagoltatók, ujj kiszámoló, tenyeresdik, stb.).
- Örömmel nézegetik a könyveket.
- Báboznak, mesélnek, dramatizálnak.
- Népi mondókákat mondogatnak.
- Babelőadásokon vesznek részt.
- A környezetükben lévő állatok hangját utánozzák, állathívogatókat, csúfolódókat mondogatnak.
- Folytatásos meséket, történeteket hallgatnak.
- Népszokásokat elevenítenek fel.

A fejlődés várható eredményei:

- Szereti, és szívesen hallgatja a verseket, meséket.
- Várja, igényli a mesehallgatást.
- Kedvenc meséjét önállóan elmondja, eljátssza, illetve társakkal közösen képes dramatizálni.
- Játékos formában elsajátít 15-21 mondókát, verset.
- Tud mesét, történeteket kitalálni, s azt mozgásban megjeleníteni.
- Önállóan is vállalkozik meseszövegre.

A társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozások

7. 1. Külső világ tevékeny megismerése

Segítse elő az óvodapedagógus a gyermeket önálló vélemény alkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában. A gyermekek a mindennapi tevékenységeik során tapasztalatokat, ismereteket szerezzenek az őket körülvevő természeti, társadalmi, tárgyi környezetről, annak jellemzőiről összefüggéseiről, formai téri mennyiségi viszonyairól, megismerje és megértse a körülötte lévő világot. A világ megismerése megfigyelésekre és tapasztalatokra épüljön. Szeresse és óvja az őt körülvevő környezetet, alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a természettel.

Cél: Változatos tevékenységek által fedezze fel környezetét, alakuljon környezettudatos magatartása. Olyan tapasztalatok birtokába jusson, amely életkorához szükséges, és segíti őt eligazodni szűkebb és tágabb környezetében.

Természet, társadalom, ember

A foglalkozások magukba foglalják a testápolástól a családig a közlekedéstől a helyes viselkedésig mindazt, ami támpontot adhat a környezetben meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához.

Az óvoda pedagógus feladatai:

- Biztosítson a gyermekeknek olyan tevékenységeket, hogy az őt körülvevő világot megértse a maga egészében, építsen a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermek megismerje azt a környezetet, amelyben él, hívja fel a figyelmét annak értékeire, szépségeire.
- Biztosítson alkalmat, időt, helyet, eszközöket a szabad természetben a folyamatos tevékenykedtetéshez, a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzéshez.
- Teremtsen lehetőséget különböző gyűjtőtevékenységekre, egyszerű vizsgálatok, kísérletek végzésére.
- Alakítsa ki a szülőföldhöz nemzeti kultúra és helyi hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt, tegye lehetővé, hogy megismerjék a környék lehetőségeit, kiránduló helyeit.
- Segítse elő, hogy természet szerető, természettisztelő- értékeit megbecsülő, óvó-védő emberré váljon, személyes példamutatással járuljon hozzá ennek megvalósításához.

- Biztosítson a természetsarokban élőlényekről, megfigyelt természeti jelenségekről stb.... szóló folyóiratokat, ismeretterjesztő könyveket.
- Törekedjen kapcsolatépítésre és szakmai kapcsolatfenntartásra a határon túli magyar óvodákkal.

A fejlődés várható eredménye:

- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri néhány jellegzetességeit, ismeri a napszakokat.
- Tudja csoportosítani az állatokat élőhelyük szerint. Ismeri azok védelmét.
- Összehasonlítja a házi szárnyasokat az ismert madarakkal külső jegyeik, hasznosságuk alapján.
- Alkalmazza a gyűjtő fogalmakat, tudja, hogy mi tartozik oda (fa, bokor virág, gyümölcs... stb.)
- Alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Ismeri társadalmi és családi környezete legfontosabb adatait. (szülei nevét, foglalkozását, lakcímüket, óvodájuk nevét...).
- Ismeri és megnevezi a környezetben lévő néhány intézményt és azok rendeltetését.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Ismeri a testrészeket, a test felépítését.
- Képes az általánosításra, következtetések levonására, ok-okozati összefüggések felismerésére.
- Észreveszi a természetben rejlő szépséget, vigyáz a környezetre.

A matematikai nevelés

Célja: A gyermek aktivitása és érdeklődése során szerezzen matematikai tapasztalatokat és ismereteket a közvetlen és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezetben. Ismerje fel a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakuljon ítélőképessége, fejlődjön tér-sík- és mennyiségszemlélete.

A matematikai tapasztalatok szerzését a külső világ tevékeny megismerése során, komplex módon a négy tevékenységrendszerbe ágyazva, valósítjuk meg:

- Utazásos, minta – modellkövető.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.

- Az óvónő által irányított megfigyelésre épülő.
- Gyakorlati probléma és feladatmegoldás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra adott magyarázatok.
- És az óvónő által kezdeményezett foglalkozások.

A matematikai nevelésben feladatunk:

- A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése.
- Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése, részképességek, műveletek, szokások elsajátítása.

Változatos helyzetekben az egyenletes fejlődést biztosító módszerekkel igyekszünk a meglévő tudást áttenni manipulatív síkról a képi, majd verbális síkra.

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai nevelés terén:

- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyerekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben lehetővé teszi számukra a matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A spontán adódó lehetőségek tudatosabb kihasználására a matematikai tartalmának közvetítésére.
- A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékba építve szükséges megvalósítani.
- Kiemelten figyelmet fordítson az óvónő a felzárkóztatásra és a tehetséges gyermekek gondozására egyaránt.

A fejlődés várható eredményei:

- Képesek a halmazokat megadott szempont alapján csoportosítani (szín, nagyság, forma elrendezés...).
- Ismerik a különböző térbeli alakzatokat (kocka, téglatest, gömb, henger, kúp...), kreatív módon alkotnak, másolnak építményeket.
- Felismerik a síkidomokat (négyzet, téglalap, kör, háromszög), meg tudják különböztetni az egymásra rajzolt formákat (Gestalt látás).
- Tudnak szempont szerint sorba rendezni, sorozatot készíteni.
- Felismerik a tükrös alakzatokat, létre tudják hozni azokat síkban és térben egyaránt.

- Tudnak 10-ig számolni, felismerik a több - kevesebb, ugyanannyit, létre tudják hozni hozzátevással, elvevéssel.
- Ismerik a „pár” fogalmát, képesek megítélni a megállapítások igazságát (igaz-hamis).
- Megkülönböztetik a jobbra-balra irányokat, értik a helyzeteket, kifejező névutókat (pld. alá, fölé...).
- Ismernek néhány logikai játékot (barchoba, gépjáték...) betartják azok szabályait.
- Képesek tömegek, űrtartalmak, területek összehasonlítására becsléssel, méréssel.
- Nyitottak a matematikai ismeretek befogadására, kedvelt tevékenységük.

Mindennapi mozgásos tevékenység

Az óvodai nevelés lényege a testi fejlesztés. A 3 -7 éves gyermek egészséges fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességeknek megfelelő kellő aktivitást és terhelést biztosító mozgás nélkül. Ismert tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással szoros kapcsolatban áll.

A program kiemelten fontosnak tartja az egészséges életmód szokásainak megalapozását, a mozgás megszerettetését, melynek eredményes megvalósításához jelentősen hozzájárul a mindennapi testnevelés, és a kötelező foglalkozás.

A foglalkozások időtartama az óvodában eltöltött évek során fokozatosan emelkedik, mindenkor igazodva a gyermekcsoport összetételéhez és a gyermekek fejlettségi szintjéhez.

Cél: a gyermekek természetes mozgásának fejlesztése, a mozgástapasztalatok bővítése. Alkalmazkodó akarati tulajdonságaikat úgy fejlessze, hogy a gyermek szabad mozgáskedve megmaradjon. Alakítsa testi képességeiket (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség). Segítse elő a gyermek biológiai fejlődését.

Fontos feladat:

- a gyermeki szervezet sokoldalú arányos fejlesztése
- a motoros képességek fejlesztése
- a mozgás és játékgigény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítése

A természet erőivel - napfény, levegő, víz - történő edzés kedvező hatását nem szabad figyelmen kívül hagyni. A mindennapi mozgás lehetőségét az időjárás függvényében a szabadban biztosítjuk.

A nyugodt, derűs légkörű, játékban gazdag, kellő testmozgás nem csak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség differenciált fejlesztéséhez is. A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Programunkban a mozgásfejlesztést tágran értelmezzük. Nem erőltetett fejlesztésről, hanem pedagógiai célokhoz igazodva fejlesztési lehetőségek megkeresését tartjuk szem előtt.

Az óvodapedagógus feladatai a mozgásos tevékenység megszervezésében:

- Az óvodában tartózkodás teljes időtartama alatt biztosítson megfelelő helyet, időt, eszközt (mozgásfejlesztő játékok) tiszta környezetet a gyermek mozgásfejlődésének kielégítésére.
- Legfontosabb feladat, hogy minden nap adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- Biztosítsa a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit. Adjon ötleteket, irányítsa a gyerekek figyelmét a szabadban és az épületen belül is a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
-
- Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mozgás **örömet jelentsen a gyerekek számára.**
- **Szervezze úgy a csoport napirendjét, hogy helye legyen a napi mozgásnak, edzésnek.**
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.
- Adjon lehetőséget, hogy az mozgásokat ki-ki saját képességei szintjén hajthassa végre.
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészségek fejlesztése

Gyermekek tevékenységei:

- Természetes mozgásokat végeznek: járnak, futnak, kúsznak, másznak, függeszkednek, gurulnak, bújnak, egyensúlyoznak, szökdelnek, támaszkodnak, ugranak, dobnak.

- Szervezett mozgásokat végeznek, labda, karika, kötél gyakorlatokat, mozgásos szabály játékokat játszanak.
- Nagy és finom mozgásokat végeznek.
- Zenére mozognak.
- Kötelező foglalkozáson vesznek részt

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermek szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban.
- betartja a szabályokat a különböző versenyjátékok játszásakor
- Ismeri az irányokat, tud térben tájékozódni.
- Tud ütemtartással járni, mozgása rendezett
- Szeret futni, képes 50 - 100 métert kocogni.
- magabiztosan használ különböző eszközöket - labda, karika, kötél-

AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A teljes nevelési folyamat, amely vegyes, részben osztott csoportokon belül a gyermeki tevékenységre, önállóságra, döntési helyzetekre és sokoldalú tapasztalatszerzésre épül.

A nevelési folyamatba szervesen illeszkedik az ismeretszerzés folyamata, melynek részei:

- önálló és irányított tapasztalatszerzés,
- komplex foglalkozások rendszere, kötetlen és kötött kezdeményezések és foglalkozások.

Az óvodapedagógus módszertani szabadságával élve szabadon dönt a különböző tevékenységek szervezési formájáról, a munkaformáról, az alkalmazott módszerekről, a differenciálásról, felhasznált eszközökről stb.

A nevelés időkeretei

A heti rend és a napirend az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermekek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését.

Elsődleges a tevékenységeket időben és térben is behatároló napirend kialakítása.

A napirend az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események stb. hatására.

A rugalmas helyzethez alkalmazkodó napirend feltétlenül tartalmazzon állandó mindig ismétlődő elemeket, ez növeli a gyermekek biztonságérzetét, azon kívül az időérzék alakulását is segíti, támpontokat nyújt. A jól kidolgozott napirend a maga rugalmasságával

lehetőségeket biztosít az óvodai élet egészében az elmélyült tevékenykedésre, szabadlevegőn való hosszú idejű tartózkodásra és legtöbb időt a játék kapjon.

10. 1. A napirend és a heti rend általános időkeretei

A napirend általános időkeretei:

- játék és szabadidős tevékenység: 5 óra.
- étkezés, pihenés: 3 óra.
- öltözködés, tisztálkodási tevékenység: 1, 5 óra.
- komplex, v. kötelező foglalkozások naponta: 0, 35 óra.

A heti rend általános tartalma és maximális időkeretei

A heti rend kialakításában számtalan variáció lehet az adott csoport és a gyermekek igényeinek, képességeinek figyelembevételével. Másképp alakulhat a nevelés az év elején és végén. A beszoktatás idején legyen lazább, rugalmasabb, alkalmazkodóbb. Arra figyelmet kell fordítani, hogy jusson elég idő a gyermeki tevékenységek, kedvezményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A heti rend alkalmazását befolyásolhatja a gyermekek aznapi hangulata, érdeklődése, az őket ért külső élmények. E szempontok figyelembevételével **az óvodapedagógus eltérhet a tervezett heti rendtől.**

Nap	Tevékenység megnevezése	Tevékenység megnevezése
Hétfő	Beszélgető kör Mozgásos tevékenység mese, vers, dramatizálás, bábozás	Testnevelés
Kedd	Beszélgető kör Mozgásos tevékenység mese, vers, dramatizálás, bábozás	Külső világ matematikai tartalmú megismerése
Szerda	Beszélgető kör Mozgásos tevékenység mese, vers, dramatizálás,	Művészeti tevékenység Ének zene

	bábozás	
Csütörtök	Beszélgető kör Mozgásos tevékenység mese, vers dramatizálás, bábozás	Természet-társadalom-ember
Péntek	Beszélgető kör Mozgásos tevékenység mese, vers, dramatizálás, bábozás	Művészeti tevékenység (vizuális)

A foglalkozások időtartamát fokozatosan növeljük a gyerekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségi szintjük figyelembe vételével. (5- 35 perc)

Az óvoda- iskola átmenet

Az óvodapedagógus közvetít a gyermek számára. E közvetítő szerepben érvényesülnie kell a gyermekek érzelmi, erkölcsi, szociális és értelmi gazdagításának.

Ismerni kell a módját és vállalni a felelősséget, úgy vezetni a gyermekeket az iskola küszöbéig, hogy az új feladatokra alkalmas legyen, de **közben megőrizhesse boldog gyermekkorát.**

DOKUMENTÁCIÓS RENDSZER

Célja: a gyermekek fejlődésének nyomon követése, a nevelőmunka dokumentálása.

Gyermektükör

Célja: a gyermek fejlődési ütemének megismerése óvodába lépés előtt.

Egyéni fejlődés nyomon követése

A gyermek egyéni fejlődésének nyomon követését az „Óvodás gyermekek fejlődésének nyomon követése” című munkafüzetben vezetjük a gyermek óvodába lépésétől kezdve iskolakezdésig.

Csoportnapló

Itt rögzítjük a tevékenységi területeket, a foglalkozások anyagát, feladatait, a szükséges eszközöket. A csoportnapló tartalmazza azokat a vázlatpontokat, melyek a tevékenységek tervezéshez szükségesek. Külön vázlat írása abban az esetben szükséges, ha az óvodapedagógus azt a felkészüléshez szükségesnek érzi..(pl. esetenként hospitálás alkalmával a látogató óvodapedagógusok számára)

Óvónők feladata: a dokumentumok rendszeres, folyamatos, szakszerű vezetése, Difer mérőeszköz alkalmazása, dokumentálása.

Nevelőmunkánk tervezése

A tervezés során mindig 4-es feladatrendszerből kiindulva tervezzük meg a gyermeki tevékenységeket és ezen keresztül a szükséges fejlesztéseket.

A cél és a feladatok ismeretében a fejlesztést féléves periódusokban gondoljuk át, ám konkrét formában a tervezést egy hetes periódusban tervezzük.

A tervezés során külön biztosítani szükséges a gyermeki tapasztalatok előre nem tervezhető tartalmának megjelenítését a tervező és megvalósító munkában.

Alapvetően a tevékenységek megtervezéséből kell kiindulni

A nevelőmunka elemzése és értékelése az óvodapedagógus feladata.

Az értékelés tapasztalatai adnak támpontokat a nevelőmunka tervezésének irányvonalairól.

Írásos dokumentumaink: melyek segítik az ellenőrzést, elemzést, értékelést:

- Alapító okirat
- Alapprogram
- Óvodánk éves munkaterve
- A gyermekcsoport nevelési és tevékenységi terve
- Egyéni fejlődés – fejlesztés dokumentumai (egyéni fejlesztési munkalap)
- Felvételi és mulasztási napló.
- Önértékelési csoport programja
- Helyi nevelési program

- csoportnapló

A vezető óvónő pedagógiai, működési terve (időkeret 1 év)

Hidat képez a program és az óvónők gyermekcsoportokra elkészített terve között.

A gyermekcsoportok nevelési és tevékenységi terve

Tervezési időkerete: A nevelési terv félévenként.

A tevékenységi terv 1 hét

Tartalmazza a csoportra differenciáltan vonatkozó szokás szabályrendszereket tervét, a jeles napokhoz, évszakokhoz tervezett tevékenységi témaköröket, anyagokat és az eseményekkel járó szervezési munkákat.

A pedagógiai program ellenőrzése, értékelése

A külső ellenőrzés szabályait a 20/2012(VIII.31)rendelet illetve a 2011.évi CXC.tv. szabályozza.

Az önértékelési munkacsoport munkaterve, programja tartalmazza a belső elvárásokat, önértékelés szempontjait.

A megvalósítás színvonalát, minőségét és eredményességét az önellenőrzés eszközeivel állapítjuk meg

Miből tudjuk meg, hogy a gyermekek javára cselekszünk?

- Játékunk ötletgazdagságából, egyre eredetibb, gördülékeny kivitelezéséből, társas színvonalából.

-A játék tárgyi nyomainak rendezettségéből.

- Türelmes viselkedésünkéből.

- Az akadályok kigondolásából, és ügyes leküzdéséből. –

-A szabályok megtartásából.

.A gyermekek találékonyságából, képzelődésük elevenségéből, fantáziadús, komoly játszásukból, az ismétlési kedvből.

- Egyre gyakoribb játszókezdeményezésükéből, önálló, sikeres szervezéseikből. Az agresszió csökkenéséből, megszólalásuk bátorságából, és beszédük kifejező és kapcsolatteremtő funkciójának előtérbe kerüléséből.

Testi- lelki egészségük, jóérzésük és jókedvük ugyanezt jelzi. Ügyesedésük, életkorukhoz illő műveltségbeli gyarapodásuk is azt mutatja, hogy jó úton járunk. Bízató, ha szívesen járnak óvodába, természetesnek veszik annak életrendjét, feszültségmentesen alkalmazkodnak hozzá, sőt egy idő után kívánják is a megszokott ismétlődő mozzanatok. Szeretnek az óvodapedagógusok közelében lenni, de egyedül vagy társaikkal is szívesen eljátszanak. Az óvónő egyéniségének jóindulatú, csendes, egyenletes sugárzását ragaszkodással, együttműködéssel és utánzással viszonyozzák. Játékaikat egyre hosszabb időtartamokban játsszák. Az óvodában folytatják otthoni, otthon pedig az óvodai játékaikat. Várják a mesét és figyelmesen, élénk képzelőerővel kísérve végighallgatják.

13. Ellenőrzés-értékelés

A fejlesztő munka hatékonyságának ellenőrzése, értékelése

Külső ellenőrzés

A magyar köznevelési rendszer minőségének – hatékonysági, eredményességi és méltányossági mutatóinak – javítása érdekében az oktatásirányítás új szerkezetű intézményhálózatot, irányítási és ellenőrzési modellt vezetett be. Az Európai Unió legtöbb tagállamához hasonlóan Magyarországon is működni kezd egy egységes, nyilvános szempontsor alapján kialakított, rendszeres külső szakmai ellenőrzés és értékelés. Az intézményi ellenőrzés és értékelés fontosságának felértékelődése, a külső szakmai ellenőrzés bevezetése a hazai közoktatás intézményei számára új kihívást jelent, hiszen csaknem 30 éve, 1985 óta, amikor a szakfelügyeletet megszüntették, nem működik külső kontroll.

Az új rendszer szakmai alapját az általános pedagógiai szempontok, az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megjelenő értékrendszer, és az egyes intézmények saját értékrendszere adják. Nem a nevelési-tevékenységi terület szerinti, hanem pedagógiai ellenőrzésről van szó, ezért nem szakfelügyeletről, hanem tanfelügyeletről beszélünk. A külső szakmai ellenőrzésnek és értékelésnek nem a hibakeresés, hanem a megerősítés és a fejlesztés az elsődleges célja.

Belső értékelés, önértékelés

A 20/2012. (VIII. 31.) EMMI- rendelet alapján a tanfelügyelethez kapcsolódó intézményi önértékelést az Oktatási Hivatal által kidolgozott és az emberi erőforrások minisztere által jóváhagyott Önértékelési kézikönyvben rögzítettek szerint végezzük.

Programellenőrzés- felülvizsgálás

- A vezető dolga a program ellenőrzése
- A program vállalása a nevelő testület közös elhatározásából történik
- Program módosítását, felülvizsgálást 3 évente történik.
- Kezdeményezheti a nevelőtestület bármely tagja

AZ ÓVODA szolgáltatásai közé tartozik:

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX Tv. 4 § 84 bekezdése értelmében az óvoda gondoskodik, a gyermekek igénye szerint, hit és vallásoktatásról. Intézményünk pedagógiai programja, működése, tevékenysége és irányítása vallási és világnézeti kérdésekben semleges.

BEFEJEZŐ GONDOLATOK

A pedagógiai program reális helyzetértékelésre épült.

Rendszerelemei a sajátos, helyi lehetőségekből indultak ki, végrehajtására a feltételek adottak vagy megteremthetők.

A nevelőtestület eddigi gyakorlatára épít, a nevelők azonosulni tudnak elgondolásaival, képesek azok megvalósítására.

„Az ismeret a gondolkodás gyermeke, a gondolkodás a cselekvésé.

Az embereket nem lehet könyvből megismerni.”

Benjamin Disraeli

Az óvoda nevelési program érvényességi ideje

A helyi nevelési program felülvizsgált, módosított a nevelőtestület és elfogadása a fenntartó jóváhagyása után 2019. december 2.-án kerül bevezetésre valamennyi csoportban.

A program módosításának lehetséges indokai:

- A program bármely területen működésképtelen
- a hatályos jogszabályoknak megváltozása
- A gyermekek személyiségfejlődésének megtorpanása visszavezethető a program alkalmazására.
- A társadalmi változások és igények szükségessé teszik. (Szülői Szervezet 51 %-a kezdeményezheti.)
- A nevelőtestület 51 %-a kezdeményezheti.
- A törvény előírja.

A program módosítás előterjesztése:

- A kezdeményező írásban benyújtja az óvodavezetőnek.
- Az óvodavezető előterjeszti a nevelőtestületnek.

A módosításhoz a nevelőtestület 75 %-ának igen szavazata szükséges.

A jóváhagyott HOP végrehajtása az óvoda minden dolgozójának munkaköri kötelessége.

A HOP-ot elérhető helyen (vezetői irodában) kell tartani.

A programról külső érdeklődőket tájékoztatni a vezető jogosult.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Vilmányi Óvoda nevelőtestülete 2019. December 1.-én tartott nevelőtestületi értekezletén 4 igen szavazattal, az aktívan dolgozó pedagógusközösség egészének 100 %-os támogatásával elfogadta az intézmény felülvizsgált, módosított Pedagógiai Programját.

Vilmány, 2019. December 01.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Szülők Szervezetének Választmánya egyetértését nyilvánította a Vilmányi Óvoda felülvizsgált, módosított Pedagógiai Programját.
Egyöntetű szavazattal támogatják a programot.

Vilmány, 2019. December 01.

LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

1. Készítette:	Óvodavezető:		
2. Véleményezte:	Óvodai szakértő:		
3. Véleményt nyilvánított:	Szülői Munkaközösség:		
4. Elfogadta:	Nevelő testület:		
5. Egyetértését kifejezte:	Kisebbségi Önkormányzat:		
6. Jóváhagyta:	Önkormányzat Vilmány:		